

Dosarul nr. 2ra-1396/2022
2-20101533-01-2ra-03102022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Malii, V. Cotorobai, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „ProCredit Bank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei, împotriva deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 august 2020, prin intermediul oficiului poștal, B.C. „ProCredit Bank” S.A. a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 185 277,78 lei acumulată conform contractului de credit nr. 39106512/39022974 din 03 decembrie 2012, modificat prin acordul adițional din 03 iulie 2013 și a taxei de stat în sumă de 5 558,33 lei, a datoriei în sumă de 344 565,75 lei acumulate conform contractului de credit nr. 39106512/39022995 din 10 decembrie 2012, modificat prin acord adițional din 16 decembrie 2013 și a taxei de stat în sumă de 10 336,97 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, în temeiul contractului de credit (tip overdraft) nr. 39106512/39022974 din 03 decembrie 2012, modificat prin acord adițional din 03 iulie 2013, B.C. „ProCredit Bank” S.A. a acordat S.R.L. „Alev Art&Desing”, un credit în sumă de 133 750,55 lei, pe un termen de 30 luni, scadent la 03 decembrie 2015.

Concomitent au fost întocmite contractele de fidejusiune cu Aliona Botnari și Veaceslav Botnari, care au garantat personal executarea obligațiilor de plată de către debitorul S.R.L. „Alev Art&Desing”.

La 10 decembrie 2012, de către S.R.L. „Alev Art&Desing” a fost contractat un alt credit în baza contractului nr. 39106512/39022995, modificat prin acord adițional din

16 decembrie 2013, prin care B.C. „ProCredit Bank” S.A. a acordat S.R.L. „Alev Art&Desing” suma de 150 000 lei, pe un termen de 6 luni, cu scadența la 30 iunie 2014. Concomitent, au fost întocmite contractele de fidejusiune cu Aliona Botnari, Veaceslav Botnari și Efimia Botnari, care au garantat personal executarea obligațiilor de plată de către debitorul S.R.L. „Alev Art&Desing” pentru creditul obținut.

Reclamantul a menționat că potrivit pct. 7.1. din contractele de credit, debitorul s-a obligat să ramburseze creditul lunar conform graficului de rambursarea stabilit prin Anexa nr. 1 la contractul de credit, însă debitorul contractului de credit nu a respectat obligația de plată, despre neexecutare fiind informați pârâții la data de 08 august 2018, notificări recepționate de aceștia.

Pârâții au fostificați că în temeiul pct. 6.1. din contractul de credit, în cazul neachitării în termen a plăților lunare conform graficului de achitări, se va calcula o penalitate în mărime de 0,50 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, până la achitarea efectivă a plăților.

La 08 august 2018, suma datoriilor acumulate de către Aliona Botnari și Veaceslav Botnari în baza contractului de credit nr. 39106512/39022974 din 03 decembrie 2012 constituie 185 277,78 lei formată din 99 672,99 lei - soldul creditului rămas; 21 387,30 lei - dobânda neplătită aferentă creditului; 64 217,49 lei - penalitatea contractuală pentru perioada 01 februarie 2015 - 31 iulie 2015.

La 08 august 2018, suma datoriilor acumulate de către Aliona Botnari, Efimia Botnari și Veaceslav Botnari în baza contractului de credit nr. 39106512/39022995 din 10 decembrie 2012 constituie suma de 344 565,75 lei, constituită din 150 000,00 lei - soldul creditului rămas; 35 104,09 lei - dobânda neplătită aferentă creditului; 159 461,66 lei - penalitatea contractuală pentru perioada 01 februarie 2015 – 31 iulie 2015.

Reclamantul a menționat că potrivit normelor legale prevăzute de Codul civil cât și prevederile contractuale, debitorului de comun cu fidejuserii acestuia revine obligația solidară de restituire a sumelor creditelor, cât și dobânzilor și penalităților atât timp cât se evită o executare corespunzătoare a obligațiilor asumate.

Prin hotărârea din 29 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă integral acțiunea.

S-a încasat în mod solidar de la Aliona Botnari și Veaceslav Botnari, în beneficiul B.C. „ProCredit Bank” S.A., datoria aferentă contractului de credit nr. 39106512/39022974 din 03 decembrie 2012 în mărime de 185 277,78 lei și cheltuieli de judecată formate din taxa de stat în mărime de 5 558,33 lei.

S-a încasat în mod solidar de la Aliona Botnari, Veaceslav Botnari și Efimia Botnari, în beneficiul B.C. „ProCredit Bank” S.A., datoria aferentă contractului de overdraft nr. 3910651/39022995 din 10.12.2012 în mărime de 344 565,75 lei și cheltuieli de judecată formate din taxa de stat în mărime de 10 336,97 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 iulie 2021, avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 06 decembrie 2021 a prezentat motivarea apelului, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 29 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de remitere a cauzei la rejudecare sau de respingere a acțiunii ca fiind depusă tardiv și/sau neîntemeiată.

Prin decizia din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul

declarat de avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari și a fost menținută hotărârea din 29 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a respins ca neîntemeiate alegațiile apelantului Botnari Veaceslav precum că, acestuia i-a fost încălcat dreptul la apărare or, acesta a fost citat corespunzător (f.d. 41), ședința de judecată din 09 decembrie 2021 la care a solicitat amânarea pentru a contracta un avocat, nu a avut loc (f.d. 44), fiind stabilită o altă ședință de judecată (f.d. 45) și citat repetat (f.d. 48).

Cu referire la excepția de tardivitate invocată de apelanți, instanța de apel a relevat că potrivit art. 394 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Corespunzător, instanța de apel a respins alegațiile reprezentantului apelanților cu privire la tardivitatea acțiunii, menționând că Aliona Botnari, Veaceslav Botnari și Efimia Botnari, care au fost legal citați în instanța de fond, au primit copia acțiunii, însă nu au fost înaintate careva cereri sau demersuri în instanța de fond cu privire la tardivitatea acțiunii, respectiv instanța de judecată nu a avut nici un temei să se pronunțe asupra tardivității.

Referitor la criticile apelanților doar în privința clauzei penale făcând referire la prevederile art. art. 624 alin. (1), 630 alin. (1) din Codul civil (în vigoare pînă la 01 martie 2019), instanța de apel a relevat că pct. 6.1. din contractele de credit nr. 39106512/39022974 din 03.12.2012 și nr. 39106512/39022995 din 10.12.2012, prevede că pentru neachitarea în termen a plăților (credit și dobândă calculată) stabilite în graficul de rambursare anexat la prezentul contract, debitorul va achita în favoarea Băncii o penalitate în mărime de 0,5 (zero întreg și cinci zecimi)% din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de restanță și pînă la data efectuării plății, inclusiv.

Respectiv, apelanții nu au argumentat disproporționalitatea penalității solicitate de intimat, nu a prezentat careva dovezi, circumstanțe, sau împrejurări, nu s-au administrat careva probe veridice nici în instanța de fond, nici în instanța de apel, iar simpla referire la acest articol nu constituie temei de reducere a clauzei penale.

La 13 septembrie 2022, avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii integral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului, recurentul și-a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel reiterând circumstanțele de fapt și de drept din cererea de apel.

Suplimentar, recurentul a invocat că prima instanță a reținut spre examinare cauza care nu era competentă să judece. Aici, a relatat că instanța de fond a numit prima ședință de judecată de mediere pentru 09.12.2020, ora 09:30, toate părțile la proces Botnari Aliona (f.d. 39), Botnari Efimia (f.d. 40), Botnari Veaceslav (f.d. 41), fiind citați pentru 09.12.2020, ora 09:30 (mediere). Deși medierea judiciară a început odată

cu citarea părților pentru ședința de judecată din 09.12.2020 și a durat mai mult de 45 zile până la încetarea acesteia la 29.06.2021, instanța de fond a neglijat prevederile legale art. 182² și art. 182⁵ din Codul de procedură civilă (în vigoare la 09.12.2020) și a reținut cauza spre examinare fără a deține competența necesară.

Drept urmare, odată cu constatarea încetării procedurii medierii judiciare în cadrul ședinței de judecată din 29.06.2021, instanța de fond era obligată să transmită dosarul instanței judecătorești pentru repartizare aleatorie unui alt judecător. Necătând la acest fapt, instanța de fond a reținut cauza spre examinare fără a deține competența necesară și a violat dreptul la un proces echitabil al recurenților. Or, părțile au avut o așteptare legitimă asupra faptului că, urmare a expirării termenului medierii judiciare 45 zile, cauza va fi redistribuită unui alt judecător și aceștia vor fi citați pentru continuarea examinării într-un nou complet.

Recurentul a invocat violarea dreptului la un proces echitabil în instanța de fond, menționând că după primirea cauzei spre examinare, instanța de fond a numit prima ședință de judecată de mediere pentru 09.12.2020, ora 09:30, iar Botnari Veaceslav a depus cerere de amânare a ședinței de judecată, pentru a contracta un avocat. Ceilalți participanți, Botnari Efimia sau Botnari Abona, nu au înaintat cereri similare. În cadrul ședinței următoare din 29.06.2021, instanța de judecată a examinat cauza în lipsa lui Botnari Veaceslav care a depus cerere de amânare a ședinței de judecată pentru a-și contracta un avocat, cât și a altor participanți, Botnari Aliona și Botnari Efimia, care nu au fost înștiințați despre fixarea ședinței de mediere judiciară pentru 29.06.2021, ora 16:00, și despre încetarea medierii judiciare din 29.06.2021, ora 16:00, cu reținerea cauzei spre examinare în procedură generală de către același judecător. Or, la materialele cauzei lipsește dovada citării Alionei Botnari și Efimiei Botnari pentru ședința de mediere judiciară din 29.06.2021, ora 16:00.

Recurentul susține că prin petrecerea ședinței de judecată din 29.06.2021 în lipsa participanților legal citați, instanța de fond a încălcat principiile inerente dreptului la un proces echitabil, precum dreptul de participare efectivă în ședința de judecată, dreptul la apărare și anume dreptul de a fi reprezentat de un avocat, egalitatea de arme, contradictorialitatea procesului de judecată etc.

Referitor la tardivitatea acțiunii, recurentul a menționat că contractele nominalizate au fost încheiate în anul 2013, prin urmare aplicabile cazului sunt normele materiale din Codul civil în redacția până la 01.03.2019.

Conform informației prezentate de către reclamant, pe contractul nr. 1 a fost achitată suma de 349,94 lei, iar pe contractul nr. 2, nu s-a achitat nimic.

Pornind de la scadența contractelor (30.06.2014 și 03.12.2015), pârâții, în calitatea lor de fidejutori, s-au aflat de drept în întârziere începând cu datele indicate pentru fiecare contract. Or, conform art. 617 alin. (1), (2), lit. a) din Codul civil (în redacția până la 01.03.2019), dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației. Nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației.

Mai mult, faptul aflării pârâților în întârziere începând cu datele nominalizate, se confirmă și de către reclamant, în cererea de chemare în judecată, iar conform art. 123, alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie

dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Aflarea în întârziere a debitorului, este corelată cu începutul curgerii prescripției extinctive, în interiorul căruia, creditorul poate exercita dreptul la acțiune împotriva debitorului.

La caz, termenul general de prescripție a rămas același și după operarea modificărilor în Codul civil la 01.03.2019.

Aplicând normele art. 267 alin. (1), 272 din Codul civil în prezenta cauză, se reține faptul că, pornind de la data scadenței contractului nr. 1 (30.06.2014) și aflarea pârâților în întârziere începând cu ziua imediat următoarea - data de 01.07.2014, termenul general de prescripție extintivă de 3 ani, a început a curge anume de la data de 01.07.2014 și a expirat la 01.07.2017.

Similar, pornind de la data scadenței contractului nr. 2 (03.12.2015) și aflarea pârâților în întârziere începând cu ziua imediat următoarea - data de 04.12.2015, termenul general de prescripție extintivă de 3 ani, a început a curge anume de la data de 04.12.2015 și a expirat la 04.12.2018.

Contrar acestui fapt, reclamantul a înaintat acțiune în instanța de judecată prin care revendică încasarea datoriei aferente contractului nr. 1 și contractului nr. 2, abia la 20.08.2020.

Cu referire la pretenția privind încasarea penalității contractuale, a subliniat instanței de judecată că, această este o pretenție accesorie, în raport cu pretenția principală și urmează soarta pretenției principale. Mai mult, penalitatea contractuală invocată de către reclamant, este prescrisă și în temeiul normelor speciale care reglementează prescripția penalității contractuale (art. 268 lit. a) din Codul civil în redacția până la 01.03.2019).

Recurentul a mai invocat că cuantumul penalității contractuale admis de către instanța de fond, este unul exagerat de mare în raport cu soldul de bază.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 19 mai 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 12 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 158).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 13 septembrie 2022 împotriva deciziei 19 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 04 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului

copia cererii de recurs depusă cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către avocatul Adrian Grosu în interesele lui Veaceslav Botnari, Alionei Botnari, Efimiei Botnari.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh